

ਕਬਜ਼ਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਬਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵੀਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(23) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ-ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ, ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਬਲੇਟਿੰਗ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।

(24) ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਭੋਲਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰ/ਓ ਪੀਓਰੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ,
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮਦਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1998 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1800

16 ਅਗਸਤ, 1999

ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956—ਸੈਕਸ਼ਨ 14 (i) (ii)— ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ— ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ— ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ— ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ— ਕੀ ਵਿਧਵਾ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਕੇਵਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਦਇਆ ਕੌਰ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪੀਐਸ ਭੰਗੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਵੀ

ਨਿਰਣਾ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

1)) ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਇਆ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਆਈਸ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:-

2)) ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਐਸੇ, ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਸੰਤੀ। ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਨੇ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਦਇਆ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਸੰਤੀ। ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ-ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 1 (ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਦੁਆਰਾ ਦਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਐਸੇ. ਬਰਮਾ ਨੰਦ (ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ-ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਤੀ। ਬਰਮਾ ਨੰਦ ਦੀ ਮੌਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਾਰ ਮਦਨ ਲਾਈ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚੋਂ ਦਇਆ ਕੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਦਇਆ ਕੌਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਾਲਕਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 22 ਦਸੰਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਇਆ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ-

ਜਵਾਬਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 3) ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ: 4) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 22 ਦਸੰਬਰ, 1979। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

22 ਦਸੰਬਰ, 1979 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ।

3)) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਵੱਲੋਂ 16 ਨਵੰਬਰ 1964 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਸੰਪਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਇਆ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਦਇਆ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਵਾਰਸਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਦਇਆ ਕੌਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4)) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:-

- 5) . ਕੀ ਦਇਆ ਕੌਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 22 ਦਸੰਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.
- 2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ.
- 3) ਕੀ ਮੁਦਈ ਉਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.
- 4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.
- 5) ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ.

(5) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 22 ਦਸੰਬਰ, 1979 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਰਾਹੀਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਲੀਟਿਫ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਮੁਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (20 ਜੁਲਾਈ, 1989 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)। ਮੁੱਦਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਦਾ ਨੰਬਰ 5 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(6) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(7) ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(8) ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਭੰਗੂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਵੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਯਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਨੇ 16 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1964 ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਭਾਵ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 22 ਦਸੰਬਰ, 1979 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

(1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

(2) . ਇਸਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।—(1) ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ।

ਵਿਆਖਿਆ - ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਸੰਪੱਤੀ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਉਂਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਬਕਾਏ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ। .

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

(9) ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ

(2) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਹੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਸੀਅਤ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ.ਐਲ.) ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਭਾਵ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਕੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ। ਬੇਨੀ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ (1) ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"3. ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਮਿਲਾਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਿੰਦੂ ਪਤੀ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1937 ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1946 ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। -ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਜੇ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਾਲਕੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ? ਐਕਟ ਦੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਸਵਾਲ *iid long Res integra* ਹੈ।

ni ..... ' T i T <! ! ■■» tMitt 'in.i /

(1) ਜੇਟੀ 1999. (2) ਐਸਸੀ 54

4. ਵੀ. ਤੁਲਸਾਮਾ ਬਨਾਮ ਸੇਸ਼ਾ ਰੈਡੀ (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"38. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

(1) ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਰੋਤ ਬਣ ਸਕੇ।

ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਦਾਅਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ;

- (2) ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1937 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਪਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਸੀਮਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (3) ਸੈਕਸ਼ਨ 14(2) ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਬਾਦਲਾ ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਿਰਫ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੇਸ ਧਾਰਾ 14(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

(10) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ C ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਤੋਂ . ਬੇਨੀ ਬਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਦਇਆ ਕੌਰ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਇਆ ਕੌਰ ਨੂੰ - ਮਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਜੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) 1997 (2) SC 742

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) foratheeforesaid creasons ਲਈ, Iitdofn't find anyilmeritiin ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ.ਸੀ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ

ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵੀ.ਐਮ ਜੈਨ ਜੇ.ਜੇ

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1999 ਦਾ CWP ਨੰ. 12982

7 ਅਕਤੂਬਰ, 1999

ਪੰਜਾਬ ਲਾਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨਿਗਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ - ਉਪ-ਨਿਯਮ 3 - ਭਰਤੀ 'ਤੇ ਸਰੋਤ - ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰੋਤ - 1 - ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ - ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ - ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ.

ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਯੋਗਤਾ-ਕਮ-ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪ ਮੰਡਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਮਾਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟ ਦੀ ਬੇਗੀ ਅਸਰੋਖਿਅਤ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਛਲਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(ਪਾਰਾ 12 ਅਤੇ 13)